

ชื่อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบท : ศึกษาเฉพาะพื้นที่ของหมู่บ้านในกลุ่มน้ำ ปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้เขียน	นายสาคร คำชุม
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
ปีการศึกษา	2534

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบทในพื้นที่ของหมู่บ้านเขตบริการของโรงเรียนประถมศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย อำเภอชะอวด เขียวใหญ่ ปากพ่อง และหัวไทร โดยศึกษาด้านการพัฒนาตนเองและสังคมเพื่อคุณภาพชีวิต การกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น การพึ่งตนเองของประชาชน การปฏิบัติเป็นตัวอย่างของผู้นำชุมชน การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น การบริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดศูนย์ประสานงานเพื่อการบริหารวิชาการและวิชาชีพ และการส่งเสริมการศึกษา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี รวม 8 ด้าน เป็นการศึกษาระดับผลกระทบของโครงการ กศ.พช. โดยส่วนรวมและแต่ละด้าน และเปรียบเทียบระดับผลกระทบตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามอำเภอที่ศึกษา และปีงบประมาณที่โรงเรียนเริ่มโครงการ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นความเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ดำเนินงานโครงการ กศ.พช. ในปีงบประมาณ 2526-2532 จำนวน 119 คน กรรมการหมู่บ้านของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือเป็นเขตบริการของโรงเรียน จำนวน 120 คน และประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน จำนวน 117 คน รวม 356 คน จากโรงเรียนในโครงการ 60 โรงเรียน ใช้แบบสอบถามผลกระทบของโครงการ กศ.พช. ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบทที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม (เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ กศ.พช. ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดเกี่ยวกับผลกระทบด้านอื่น ๆ ของโครงการ กศ.พช. ปัญหาความต้องการและอุปสรรคในการพัฒนาหมู่บ้าน การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS สำหรับหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณตามวิธีของทุคีย์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลกระทบของโครงการ กศ.พช. ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบทโดยส่วนรวมและแต่ละด้านทุกด้านมีผลกระทบระดับปานกลาง การส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี มีผลกระทบมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การปฏิบัติเป็นตัวอย่างของผู้นำชุมชน การกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น การพึ่งตนเองของประชาชน การบริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดศูนย์ประสานงานเพื่อการบริหารวิชาการและวิชาชีพ การพัฒนาตนเอง และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ตามลำดับ
2. ผลกระทบของโครงการ กศ.พช. ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบทตามความเห็นของครูผู้สอน กรรมการหมู่บ้าน และประชาชน โดยส่วนรวมและแต่ละด้านทุกด้านมีผลกระทบระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่ม และผลการเปรียบเทียบระดับผลกระทบโดยส่วนรวมและแต่ละด้านทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน
3. ผลกระทบของโครงการ กศ.พช. ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบท อำเภอชะอวด เขียวใหญ่ ปากพนัง และหัวไทร โดยส่วนรวมและแต่ละด้านทุกด้านมีผลกระทบระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบระดับผลกระทบโดยส่วนรวมและแต่ละด้านทั้ง 4 อำเภอ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผลกระทบของโครงการ กศ.พช. ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบทของโรงเรียนที่เริ่มโครงการในปีงบประมาณ 2526-2527 2528-2529 2530-2531 และ 2532 โดยส่วนรวม และแต่ละด้านทุกด้านมีผลกระทบระดับปานกลางทุกปีงบประมาณที่เริ่มโครงการ และผลการเปรียบเทียบระดับผลกระทบโดยส่วนรวมทั้ง 4 ช่วงปีงบประมาณที่เริ่มโครงการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแต่ละด้าน ด้านการบริการข่าวสารเพื่อ

พัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดศูนย์ประสานงานเพื่อการบริหารวิชาการและวิชาชีพ และด้านการส่งเสริมการศึกษา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น การพึ่งตนเองของประชาชน และด้านการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังมีผลกระทบด้านอื่น ๆ ของโครงการ กศ.พช. ได้แก่ ประชาชนได้ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนมากขึ้น ผู้ปกครองเอาใจใส่การเรียนของนักเรียนมากขึ้น และครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างของประชาชนมากขึ้น ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ ปัญหาความยากจน ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพเสริม การคมนาคมไม่สะดวกในบางฤดูและปัญหาขาดน้ำในการทำเกษตรกรรม และความต้องการของหมู่บ้าน ได้แก่ การบริการด้านสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้น บัณฑิตเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการส่งเสริมด้านอาชีพเสริม

Thesis Title : The Impacts of the Educational Project for Rural
Development on Developing of the Rural Community :
A Case Study of the Villages in Pak Phanang Basin,
Changwat Nakhon Si Thammarat

Author : Mr. Sakorn Kamchum

Major Program : Community Development Education

Academic Year : 1991

ABSTRACT

The purposes of this research were twofold : (1) to investigate the impacts of the Educational Project for Rural Development on Developing of the Rural Community (EPRD) of the villages under the EPRD services of primary schools in Pak Phanang Basin, Changwat Nakhon Si Thammarat, including Amphoe Cha-uat, Chianyai, Pak Phanang and Hua-sai, in terms of (i) self-and-social development for quality of life, (ii) guidelines for rural development, (iii) self-reliance of the people, (iv) setting a good model for the community leadership, (v) earning a living suitable to locality, (vi) information services for quality-of-life development, (vii) establishment of the coordinating centers for academic and vocational services, and (viii) promotion of sports, recreation, arts, cultures and traditions, in all aspects combined and each individually; (2) to compare the extents of the impacts of all eight aspects of the EPRD services as perceived by the respondents under study. The subjects were 119 teachers in primary schools under the EPRD project during the fiscal years B.E. 2526-2532 (1983-1989), 120 Village Committee members in

the villages under the EPRD project, and 117 adults under the EPRD project, totalling 356 respondents in the EPRD schools in the Pak Phanang Basin, Changwat Nakhon Si Thammarat. The instrument for the data collection was a questionnaire, constructed by the researcher, comprising 3 parts: part one dealing with the subjects' general information, part two constituting a 5-item, rating-scale questionnaire concerning the extents of the impacts of the EPRD project as perceived by the subjects, and open-ended questions constituting part three, asking the subjects for additional comments on needs, issues and problems of the EPRD project in rural development. In the data analysis, the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) was employed for the statistics of percentage, arithmetic mean, a one-way ANOVA and the Tukey's test of multiple variable comparison.

The research findings were as follows :

1. The impacts of the EPRD project on the rural community development in all aspects combined and individually were at a moderate level. The greatest impacts from the EPRD project were on the promotion of sports, recreation, arts, cultures and traditions on the rural community development, next came the following in a descending order: setting a good model for the community leadership, guidelines for rural development, self-reliance of the people, information services for quality-of-life development, establishment of the coordinating centers for academic and vocational services, self-and-social development for quality of life, and earning a living suitable to locality, respectively.

2. The impacts of the EPRD project on the rural community development in all aspects combined and individually as perceived by teachers, village committee members, and people were at a moderate level. However, there was no statistical difference in the extents of the impacts of the EPRD project as perceived by all subjects.

3. The impacts of the EPRD project on the rural community development in all aspects combined and individually in all 4 districts (Amphoe) of Pak Phanang Basin were at a moderate level. With the overall comparison of all aspects combined and individually, the extents of the impacts of the EPRD project in the Pak Phanang Basin were of no statistical significance, except for the information services for quality-of-life development at the .01 level of significance.

4. The impacts of the EPRD project on the rural community development in all aspects combined and individually from the beginning of each interval of the fiscal years (B.E. 2526-2527, 2528-2529, 2530-2531 and 2532) were at a moderate level. With the overall comparison of all aspects combined, the extents of the impacts of the EPRD project from the beginning of each fiscal year interval were of statistical significance at the .01 level. Furthermore, with the comparison of each individual aspect of the EPRD project, the extents of the impacts of the project were of statistical significance at the .01 level in the following aspects: information services for quality-of-life development, establishment of the coordinating centers for academic and vocational services, and promotion of sports, recreation, arts, cultures and traditions, whereas the following were at the .05 level of significance: guidelines for rural development, self-reliance of the people, and earning a living suitable to locality.

Additionally, other positive impacts of the EPRD project on the rural community development were that, for instance, people participated more in the activities to promote the school quality, parents paid more attention in their children's education, and school teachers attempted more to improve themselves to be a good model for the people. However, a number of existing problems hindering the rural village development were the following: poverty of the people, the lack of supplementary vocations, transportation problems in certain seasons, and the shortage of water for farming purposes. In other words, there were more urgent needs among village people for public or infrastructural facilities, equipment and facilities for agricultural activities, and promotion of supplementary income activities.